

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 55 /2017
ΑΤΟΜΙΚΗ**

Γνωμοδοτών: Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμ. Ερωτήματος: Το αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΕΕΑΕΙ/47126/26674 /1301/187/8.7.2016 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων & Πολιτιστικής Κληρονομιάς/Διεύθυνση Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων/Τμήμα Εποπτείας Ελληνικών & Αλλοδαπών Επιστημονικών Ιδρυμάτων & Συντονισμού Θεμάτων Διεθνών Συνεργασιών & Οργανισμών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν: α) με βάση τα πραγματικά περιστατικά και στοιχεία του φακέλου της συγκεκριμένης υπόθεσης και την κείμενη νομοθεσία, είναι νόμιμη η αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΕΕΑΕΙ/162265/ 96275/4862/338/2.10.2015 απόφαση της ΔΒΜΑ περί χορήγησης στη Π.Κ άδειας μελέτης και δημοσίευσης του ιστορικού των εργασιών αποκατάστασης και συντήρησης της Μονής Αγ. Ιωάννη Προδρόμου Ρογκοβού Ιωαννίνων και β) είναι δυνατό να ανακληθεί η ανωτέρω απόφαση ως μη νόμιμη και, σε καταφατική περίπτωση, με ποια διαδικασία, δηλαδή με ή χωρίς προηγούμενη γνώμη του Τοπικού Συμβουλίου.

Ιστορικό

1. Με το αριθ. 47126/26674/1301/187/8.7.2016 έγγραφο της Διεύθυνσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων/Τμήμα Εποπτείας Ελληνικών & Αλλοδαπών Επιστημονικών Ιδρυμάτων & Συντονισμού Θεμάτων Διεθνών Συνεργασιών & Οργανισμών του ΥΠΠΟΑ και το αριθ. Φ.19/363545/217131

/5447π.ε/28.2.2017 έγγραφο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων/Τμήμα Μελετών Συντήρησης Αρχαίων & Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟΑ εκτίθενται, μεταξύ άλλων, τα εξής πραγματικά περιστατικά και δεδομένα:

Στο καθολικό της Μονής Αγίου Ιωάννου Προδρόμου Ρογκοβού υλοποιήθηκαν από το έτος 2010 μέχρι το έτος 2014, στο πλαίσιο έργων του ΕΣΠΑ, ευρείας κλίμακας εργασίες ενίσχυσης της θεμελίωσης και αναστήλωσης του μνημείου από τη ΔΑΒΜΜ και παράλληλα εργασίες συντήρησης των τοιχογραφιών και του τέμπλου από τη ΔΣΑΝΜ.

Η Π.Κ, εργάστηκε ως συμβασιούχος στο έργο συντήρησης των τοιχογραφιών από το έτος 2011 έως το έτος 2014.

Την 19.12.2014 η Π.Κ υπέβαλε αίτηση προς την 8^η ΕΒΑ Ιωαννίνων για τη χορήγηση άδειας μελέτης του μεταβυζαντινού μνημείου Ι.Μ. Αγ. Ιωάννη Ρογκοβού στο πλαίσιο διατριβής που εκπονεί σε αλλοδαπό πανεπιστήμιο με θέμα την αποκατάσταση και συντήρηση του Καθολικού της Μονής. Σημειώνεται ότι το 2012 η Π.Κ είχε λάβει τη σύμφωνη γνώμη της ΔΑΒΜΜ για τη χρήση στοιχείων από την μελέτη στερέωσης και αποκατάστασης του Καθολικού της Μονής Αγίου Ιωάννου Ρογκοβού και τη σύμφωνη γνώμη της ΔΣΑΝΜ να μελετήσει τη συντήρηση των τοιχογραφιών του ναού.

Επειδή στο μνημείο εκτελούνταν ευρείας κλίμακας εργασίες αναστήλωσης και συντήρησης των τοιχογραφιών, η 8^η ΕΦΑ Ιωαννίνων με έγγραφό της ζήτησε ενημέρωση από την αρμόδια ΔΣΑΝΜ, ως προς το ενδιαφέρον ή μη των υπεύθυνων του έργου για τη δημοσίευση του μνημείου, βάσει της αριθμ. 4473/25.7.2011 εγκυκλίου του ΥΠΠΟΑ. Ανάλογη ενημέρωση δε ζητήθηκε από τη ΔΑΒΜΜ. Μετά τη παρέλευση τεσσάρων μηνών και αφού δεν έλαβε απάντηση από την ΔΣΑΝΜ, η ΕΦΑ Ιωαννίνων προώθησε το θέμα στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Ηπείρου (ΤΣΜΗ) με θετική εισήγηση, βασιζόμενη στα έγγραφα της ΔΣΑΝΜ και της ΔΑΒΜΜ. Το ΤΣΜΗ γνωμοδότησε θετικά και ακολούθως εκδόθηκε η αριθ. 162265/96275/4862/338/2.10.2015 απόφαση από τη ΔΒΜΑ με την οποία χορηγήθηκε στην ανωτέρω Π.Κ άδεια μελέτης και δημοσίευσης των εργασιών της Μονής Αγίου Ιωάννη Προδρόμου στο Ρογκοβό Ιωαννίνων, στο πλαίσιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής για την αποκατάσταση και συντήρηση του μνημείου.

Παράλληλα με την παραπάνω διαδικασία η Π.Κ ζήτησε, με αίτησή της, από τη ΔΣΑΝΜ άδεια χρήσης υλικού από το αρχείο της το οποίο είχε παραχθεί κατά τις επεμβάσεις συντήρησης (φωτογραφίες, αποτυπώσεις και μελέτη). Η ΔΣΑΝΜ ζήτησε

από την αιτούσα να προσκομίσει την άδεια μελέτης του μνημείου, να προσδιορίσει επακριβώς το υλικό που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει και να γνωστοποιήσει στη ΔΣΑΝΜ το πλήρη τίτλο της διδακτορικής διατριβής.

Μετά την έκδοση της ανωτέρω αριθ. 162265/96275/4862/338/2.10.2015 απόφασης της ΔΒΜΑ, η ΔΣΑΝΜ, η οποία είχε εκπονήσει τις μελέτες συντήρησης και εκτέλεσε το έργο συντήρησης με αυτεπιστασία, διατύπωσε εγγράφως τις αντιρρήσεις της και ζήτησε από την ΕΦΑ Ιωαννίνων την αναπομπή του θέματος στο ΤΣΜΗ και την συνακόλουθη ανάκληση της απόφασης της ΔΒΜΑ, επειδή α) η Π.Κ δεν υπέβαλε στη ΔΣΑΝΜ τα ζητηθέντα συμπληρωματικά στοιχεία και β) η ΔΣΑΝΜ δεν ήταν ενήμερη για την εξέταση του θέματος από το ΤΣΜΗ.

Η ΕΦΑ Ιωαννίνων διαβίβασε εκ νέου την υπόθεση στο ΤΣΜΗ το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της αναπομπής του θέματος στη ΔΣΑΝΜ για την ανάκλησή της αριθ. 162265/96275/4862/338/2-10-2015 απόφασης ως μη νόμιμης, ενόψει των νέων στοιχείων που προέκυψαν, και δεδομένου ότι για την ανάκληση αυτή δεν απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του εν λόγω Συμβουλίου.

Με το αριθ.Φ.19/363545/217131/5447π.ε/28.2.2017 έγγραφο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων/Τμήμα Μελετών Συντήρησης Αρχαίων & Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟΑ βεβαιώνεται ότι η ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου του έργου αποκατάστασης και συντήρησης του Καθολικού της Μονής Αγίου Ιωάννη Προδρόμου Ρογκοβού πραγματοποιήθηκε την 20.12.2015.

2. Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους εάν: α) Με βάση τα πραγματικά περιστατικά στοιχεία του φακέλου της συγκεκριμένης υπόθεσης και την κείμενη νομοθεσία, είναι νόμιμη η αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΕΕΑΕΙ/162265/96275/4862/338/2-10-2015 απόφαση της ΔΒΜΑ περί χορήγησης στη Π.Κ άδειας μελέτης και δημοσίευσης του ιστορικού των εργασιών αποκατάστασης και συντήρησης της Μονής Αγ. Ιωάννη Προδρόμου στο Ρογκοβό Ιωαννίνων και β) είναι δυνατό να ανακληθεί η ανωτέρω απόφαση ως μη νόμιμη και, σε καταφατική περίπτωση, με ποια διαδικασία, δηλαδή με ή χωρίς προηγούμενη γνώμη του Τοπικού Συμβουλίου.

Νομοθετικό Πλαίσιο

3. Ο ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και της εν γένει Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α'153) με τις διατάξεις των άρθρων 39, 43 και 44, μεταξύ άλλων, ορίζει: «**Άρθρο 39** - Δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων ανασκαφών και άλλων αρχαιολογικών ερευνών: 1. Οι διευθύνοντες Συστηματικές ανασκαφές ή άλλης

μορφής αρχαιολογική έρευνα και οι διενεργούντες Σωστικές ανασκαφές έχουν υποχρέωση να δημοσιεύσουν τα αποτελέσματα των ερευνών εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται παρακάτω. Εντός των ορίων αυτών έχουν αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης. 2 3. Ο διευθύνων συστηματική ανασκαφή υποχρεούται να καταθέτει αρχική παρουσίαση προς δημοσίευση σε διάστημα έως δύο (2) ετών από την έναρξη της ανασκαφής, στην οποία συμπεριλαμβάνεται κατάλογος των κινητών ευρημάτων και σχέδια των ακινήτων και τελική δημοσίευση σε διάστημα έως πέντε (5) ετών μετά την περάτωση της ανασκαφής. Σε ανασκαφές που έχουν μεγάλη διάρκεια υποχρεούται επιπλέον να καταθέτει προς δημοσίευση παρουσίαση της πορείας του ανασκαφικού έργου κάθε δύο (2) χρόνια με αφετηρία τη συμπλήρωση της προθεσμίας κατάθεσης της αρχικής παρουσίασης, τη δε τελική δημοσίευση με τις επώνυμες συμβολές των μελών της ερευνητικής ομάδας εντός πενταετίας από την περάτωσή τους. **Άρθρο 43** – Εργασίες συντήρησης μνημείων: 1. Οι εργασίες συντήρησης σε κινητά μνημεία και σε γλυπτά, ζωγραφικά, διακοσμητικά ή άλλα στοιχεία που είναι αναπόσπαστα μέρη ακινήτων μνημείων, διενεργούνται από την Υπηρεσία ή από πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα συντηρητών αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, που προβλέπονται από τη διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 9 του Ν. 2557/1997..... υπό την εποπτεία της Υπηρεσίας, ύστερα από μελέτη που εγκρίνεται από αυτήν ή, αν είναι μείζονος σημασίας, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Για την έγκριση της μελέτης απαιτείται να έχει προηγηθεί τεκμηρίωση του μνημειακού χαρακτήρα του κινητού ή του ακινήτου. 2. Αν παρίσταται επείγουσα ανάγκη, οι εργασίες διενεργούνται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και χωρίς άλλη διατύπωση επί τόπου από τον συντηρητή που ορίζει η Υπηρεσία..... **Άρθρο 44** - Δημοσιεύσεις αποτελεσμάτων εργασιών: Οι διενεργούντες τις εργασίες που αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 40 έως 43 έχουν υποχρέωση να καταθέτουν ετήσιες εκθέσεις εργασιών της ειδικότητάς τους το αργότερο έως τον Απρίλιο του επόμενου έτους και τελική έκθεση ή δημοσίευση εντός δεκαπέντε (15) μηνών από την περάτωσή τους».

4. Ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α'45) στο άρθρο 21 ορίζει: «1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται

για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη, νόμιμη ή παράνομη, ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών»

5. Στο άρθρο μόνο παρ. 1 του Α.Ν. 261/1968 «Περί χρόνου ανακλήσεως παράνομων διοικητικών πράξεων» (Α' 12)» ορίζονται τα εξής: «1. Ατομικά διοικητικά πράξεις, εκδοθείσαι κατά παράβασιν νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε δια το Δημόσιον συνεπείας, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου. Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσων της 5ετίας τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμιά περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιοδήποτε δικαιώματος.»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

6. Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου η ανάκληση των παράνομων ή πλημμελών ατομικών ή ατομικών γενικού περιεχομένου διοικητικών πράξεων επιτρέπεται ελεύθερα, ανεξάρτητα από το εάν από τις πράξεις αυτές έχουν απορρεύσει δικαιώματα των διοικουμένων, εφόσον η ανάκληση γίνεται μέσα σε εύλογο χρόνο από την έκδοσή τους (ΣΤΕ 598/1987, 380/1988, 2904/2008). Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου μόνου του Α.Ν. 261/1968, η ανάκληση διοικητικής πράξης σε χρόνο μικρότερο της πενταετίας από την έκδοσή της θεωρείται ότι γίνεται εντός ευλόγου χρόνου. Η διάταξη αυτή δεν ορίζει, πάντως, ότι μετά την πάροδο της πενταετίας η ανάκληση γίνεται πέραν του ευλόγου χρόνου και ότι επομένως απαγορεύεται. Εάν η πάροδος ορισμένου χρόνου από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης υπερβαίνει τον εύλογο για την ανάκληση χρόνο, είναι ζήτημα που κρίνεται με βάση τις συνθήκες της συγκεκριμένης περίπτωσης, βάσει των γενικών αρχών που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων (ΣΤΕ 227/2006, 2566/2002, ΟΛΝΣΚ 248/2016). Η ανάκληση διοικητικής πράξης ως παράνομης χωρεί με αιτιολογημένη πράξη της Διοίκησης, στην οποία πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς η αποδιδόμενη στην ανακαλούμενη πράξη νομική πλημμέλεια, (ΣΤΕ 952/1988, 2253/1986), μόνο για λόγους νομιμότητας και όχι για διαφορετική εκτίμηση των ίδιων πραγματικών περιστατικών (ΣΤΕ 3629/1984), εκτός εάν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος, που πρέπει να εξειδικεύεται σαφώς και να αιτιολογείται ειδικώς (ΣΤΕ 3398/1987, 3793/2008). Μετά την πάροδο ευλόγου χρόνου δεν επιτρέπεται η ανάκληση των παράνομων ευμενών πράξεων, των πράξεων δηλαδή, από τις οποίες οι καλόπιστοι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα, εκτός εάν: α) το διοικητικό όργανο

παρασύρθηκε στην έκδοση της πράξης από απατηλή ενέργεια του διοικούμενου που ωφελείται από την πράξη ή β) υπάρχουν λόγοι δημόσιου συμφέροντος ή η πράξη προσκρούει στη δημόσια τάξη ή γ) η ανάκληση γίνεται για λόγους συμμορφώσεως προς το περιεχόμενο απόφασης του ΣτΕ ή διοικητικού δικαστηρίου. Στις περιπτώσεις αυτές, η ανάκληση επιτρέπεται οποτεδήποτε, και μετά την παρέλευση του ευλόγου χρόνου (ΟλΣτΕ 2403/1997, ΟΛΝΣΚ 163/2015, ΟΛΝΣΚ 248/2016, ΝΣΚ 339/2001 κ.α). Η διοίκηση (κατά πάγια σχεδόν νομολογία) έχει διακριτική ευχέρεια και όχι υποχρέωση να ανακαλέσει τις παράνομες ή πλημμελείς ευμενείς διοικητικές πράξεις, εκτός εάν προκύπτει σχετική υποχρέωση ανάκλησης (ΣτΕ 895/2002, ΝΣΚ 122/2012, 107/2011). Υποχρέωση ανάκλησης συντρέχει, κατά κανόνα, όταν αυτό επιβάλλεται με ρητή διάταξη του νόμου (ΣτΕ 3824/2008) ή σαφώς προκύπτει από το σκοπό και το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων του νόμου (πρβλ., ΣτΕ 952/1988, 1836/1978). Το τελευταίο ισχύει και όταν οι διατάξεις αυτές επιφυλάσσουν ορισμένο δικαίωμα σε συγκεκριμένο μόνο πρόσωπο και με τη διοικητική πράξη το δικαίωμα αυτό απονέμεται σε μη δικαιούμενο πρόσωπο. Στη περίπτωση αυτή υπάρχει υποχρέωση ανάκλησης της παράνομης διοικητικής πράξης, διότι, άλλως, δεν προστατεύεται το αναγνωριζόμενο από το νόμο, ως δικαιούμενο, πρόσωπο.

7. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 21 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, αρμόδιο για την ανάκληση διοικητικής πράξης είναι το όργανο, που την εξέδωσε ή αυτό που κατά το χρόνο της ανάκλησης είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. Για την ανάκληση της διοικητικής πράξης δεν απαιτείται να τηρείται η διαδικασία, που προβλέπεται για την έκδοσή της. Για παράδειγμα, δεν απαιτείται γνωμοδότηση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, εκτός εάν ανακαλείται πράξη, νόμιμη ή παράνομη, ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών, πράγμα που ισχύει και για τη περίπτωση της ανάκλησης διοικητικής πράξης, λόγω πλάνης περί τα πράγματα, η οποία προκύπτει από την εκτίμηση στοιχείων που δεν είχαν ληφθεί υπόψη κατά την έκδοση της ανακαλουμένης (Ολ.ΣτΕ 2539/2006, ΣτΕ 2414/2011, 536/2003, 1873/1988, 5523/1996).

8. Με τις ρηθείσες διατάξεις του άρθρου 44 του ν. 3028/2002, δεν ορίζεται ρητά αποκλειστικό δικαίωμα των διευθυνόντων τις εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης μνημείων προς μελέτη και δημοσίευση των αποτελεσμάτων των εργασιών αυτών. Όμως, στην αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, αναφέρεται σαφώς ότι με την ανωτέρω διάταξη και για το σκοπό της προαγωγής της επιστημονικής έρευνας, εκτός από τις υποχρεώσεις ρυθμίζονται και τα δικαιώματα

των υπευθύνων των εργασιών αποκατάστασης και συντήρησης μνημείων ως προς τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων τους (βλ. την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 44 του ν. 3028/2002). Συνεπώς, κατά την ορθή ερμηνεία της ανωτέρω διάταξης, για το οριζόμενο από αυτή χρονικό διάστημα των δέκα πέντε (15) μηνών από τη περάτωση των εκτελουμένων από την Υπηρεσία εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης μνημείων, το δικαίωμα μελέτης και δημοσίευσης αποτελεσμάτων των εν λόγω εργασιών αυτών ανήκει αποκλειστικά στο διευθύνοντα τη διενέργειά τους. Ως εκ τούτου, η προ της παρόδου του χρονικού αυτού διαστήματος διοικητική πράξη χορήγησης της σχετικής άδειας σε τρίτο πρόσωπο, ακόμα και αν συμμετείχε στις εργασίες αυτές, με οιαδήποτε άλλη ιδιότητα, πλην του διευθύνοντος, είναι μη νόμιμη και υποχρεωτικώς ανακλητέα από την αρμόδια αρχή του ΥΠΠΟΑ, καθόσον μόνο με την υποχρεωτική ανάκλησή της προστατεύεται το κατά το άρθρο 44 του ν.3028/2002 αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης του διευθύνοντος τις ανωτέρω εργασίες.

9. Περαιτέρω, όπως ορθά γίνεται δεκτό, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 παρ. 1 και 3 του ν. 3028/2002, για τη χορήγηση άδειας μελέτης και δημοσίευσης ιστάμενων μνημείων επί των οποίων έχουν εκτελεσθεί εργασίες συντήρησης, αναστήλωσης, ανάδειξης από τις Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, σύμφωνα με τα άρθρα 40 έως 44 του ν. 3028/2002 και έχουν έρθει στο φως νέα στοιχεία για τα συγκεκριμένα μνημεία, τα οποία δεν ήταν εξ' αρχής αντιληπτά (γεγονός που παραπέμπει στην ανασκαφική μεθοδολογία), το δικαίωμα δημοσίευσης του μνημείου ανήκει αρχικά στους διευθύνοντες τη διενέργεια των εν λόγω εργασιών. Η δημοσίευση του μνημείου πρέπει να ολοκληρωθεί εντός του προβλεπόμενου από το άρθρο 39 παρ. 3 του ν. 3028/2002 χρόνου, δηλαδή εντός πέντε (5) ετών και μόνο μετά την πάροδο του χρόνου αυτού το σχετικό δικαίωμα μπορεί να χορηγηθεί σε τρίτο (βλ. την αριθ. 4473/25-7-2011 Εγκύκλιο του ΥΠΠΟΑ).

10. Στην προκείμενη περίπτωση του ερωτήματος και σύμφωνα με τα εκτιθέμενα από την ερωτώσα υπηρεσία πραγματικά περιστατικά η Π.Κ έλαβε από τη Διοίκηση άδεια μελέτης και δημοσίευσης των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης μνημείου (Καθολικό της Μονής Αγίου Ιωάννου Ρογκοβού Ιωαννίνων), μολονότι: α) δε συμμετείχε σ' αυτές με την ιδιότητα της διευθύνουσας – υπευθύνου και β) δεν είχε παρέλθει το χρονικό διάστημα των δέκα πέντε (15) μηνών από τη περάτωση των ανωτέρω εργασιών εντός του οποίου το αποκλειστικό δικαίωμα των της μελέτης και δημοσίευσης των αποτελεσμάτων των εργασιών αυτών ανήκει, ως ελέχθη

προηγουμένως, στον διευθύνοντα αυτές, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 44 του ν. 3028/2002 και λαμβανομένου υπόψη ότι, από τα στοιχεία του φακέλου και τα ιστορούμενα στο ερώτημα περιστατικά, στη εξεταζόμενη υπόθεση, δεν φαίνεται να τίθεται ζήτημα εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 39 παρ. 1 και 3 του ν. 3028/2002. Συγκεκριμένα, η άδεια αυτή χορηγήθηκε την 2.10.2015, ενώ οι ανωτέρω εργασίες περατώθηκαν την 31.12.2015 (βλ. ως προς το χρόνο της περάτωσης των επίμαχων εργασιών το ρηθέν αριθ. Φ.19/363545/217131/5447π.ε/28.2.2017 έγγραφο της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων/Τμήμα Μελετών Συντήρησης Αρχαίων & Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟΑ). Ως εκ τούτου, σύμφωνα με όσα εκτίθενται προηγουμένως, η χορήγηση της άδειας αυτής είναι μη νόμιμη και η σχετική πράξη πρέπει να ανακληθεί αιτιολογημένα και υποχρεωτικά από τη Διοίκηση, δεδομένου ότι δεν έχει παρέλθει ο εύλογος χρόνος της πενταετίας από τη χορήγησή της. Για την ανάκληση αυτή δεν είναι απαραίτητο να τηρηθεί η διαδικασία της προηγούμενης γνωμοδότησης του οικείου Τοπικού Συμβουλίου, διότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η διαπίστωση της παρανομίας της ανακαλούμενης πράξης δεν συνδέεται με προηγούμενη εκτίμηση πραγματικών περιστατικών, καθόσον οφείλεται μόνο σε εσφαλμένη ερμηνεία από τη Διοίκηση της διάταξης του άρθρου 44 του ν. 3028/2002 (πρβλ. ΣτΕ 536/2003).

Απάντηση

11. Ενόψει των όσων εκτίθενται προηγουμένως οι απαντήσεις οι οποίες, κατά τη γνώμη μας, αρμόζουν στα τιθέμενα ερωτήματα είναι οι εξής:

α) Η αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΕΕΑΕΙ/162265/96275/4862/338/2.10.2015 απόφαση της ΔΒΜΑ περί χορήγησης στη Π.Κ άδειας μελέτης και δημοσίευσης του ιστορικού των εργασιών αποκατάστασης και συντήρησης της Μονής Αγ. Ιωάννη Προδρόμου στο Ρογκοβό Ιωαννίνων δεν είναι νόμιμη και πρέπει να ανακληθεί από την αρμόδια διοικητική αρχή του ΥΠΠΟΑ και

β) για την ανάκληση αυτή δεν είναι απαραίτητη η προηγούμενη γνωμοδότηση του οικείου Τοπικού Συμβουλίου του ΥΠΠΟΑ.

Αθήνα, 09 - 3 - 2017
Ο Γνωμοδοτών
Σταύρος Α. Σπυρόπουλος
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους